

[Archiwizacja dokumentacji Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Australii z udziałem naszej Archiwistki Barbary Grzybek z bolesławieckiego oddziału Archiwum Państwowego we Wrocławiu. \[1\]](#)

2023-10-16 13:20

Naczelnny Dyrektor Archiwów Państwowych dr Paweł Pietrzyk zapewnia instytucjom polonijnym gromadzącym zbiory cennych archiwalnych dokumentów pomoc w ich opracowywaniu poprzez delegowanie z Polski fachowców, pracowników archiwów państwowych celem zabezpieczenia, porządkowania, ewidencjonowania oraz skanowania dokumentacji posiadanej przez te organizacje.

Działające w Australii **Muzeum i Archiwum Polonii Australijskiej** MAPA (*Polish Museum and Archives in Australia*) z siedzibą w Melbourne posiada bogate zbiory dokumentów zgromadzone w 32 zespołach archiwalnych. Przykładowo: instytucje, organizacje, kolekcje, mapy, prasa oraz nagrania audio i wideo (*Oral History Collection*).

W utworzeniu tych zbiorów nieocenione zasługi położył niedawno zmarły prezes MAPA, historyk **dr Zdzisław Derwiński**. Obecnie Zarządowi MAPA przewodzi Pani **Lucyna Artymiuk**, córka weterana II wojny światowej odznaczonego Krzyżem Virtuti Militari. Tymczasową siedzibą organizacji i jej zbiorów jest Klub Polski w dzielnicy Albion.

W bieżącym roku - na wniosek/prośbę Zarządu MAPA - pracownik Archiwum Państwowego we Wrocławiu Oddział w Bolesławcu, starsza kustosz **Barbara Grzybek** kontynuuje rozpoczętą w 2019 r. archiwizację dokumentacji wytworzonej i zgromadzonej przez Stowarzyszenie Polskich Kombatantów w Australii (**SPK**), którego początki działalności sięgają 1950 roku. Pandemia Covidu zablokowała te prace.

Za początek powstania SPK w Australii uważa się 1950 rok. Organizacja ta wyodrębniła się ze Stowarzyszenia Polskich Kombatantów Federacji Światowej z siedzibą w Londynie. Już 25 sierpnia 1945 roku odbyło się w Londynie pierwsze zebranie Komitetu Organizacji Samopomocy Wojska Polskiego dla żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych, walczących u boku Aliantów, a którzy pozostali na Zachodzie (ok. 273 000 żołnierzy).

Z biegiem czasu część tych żołnierzy-weteranów wyemigrowała na odległe kontynenty i tam osiadła, budując polskie kościoły, sierocińce, szkoły podstawowe, harcówki, obiekty socjalne i kulturowe, zespoły taneczne, polskie pisma i biznesy - odtwarzając w ten sposób namiastkę życia jakiego zaznali w przedwojennej Polsce.

Do końca lat 80-tych, to właśnie SPK (obok Rady Naczelnej Polonii Australijskiej) było wiodącą i najliczniejszą organizacją polonijną w Australii.

Za datę powstania Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Australii uważa się dzień 2 lipca 1950 roku. Zwołano wówczas w Sydney pierwsze zebranie byłych żołnierzy, którzy wyemigrowali do Australii. Na zebraniu tym podjęto ustalenia co do konkretnych działań zmierzających do powstania organizacji. 12 sierpnia 1950 roku odbyło się w sydneyjskiej Warrinham Hall zebranie założycielskie nazwane przez jego inicjatorów I-szym Zjazdem Polskich Kombatantów w Australii.

Źródło: Michał Filek, O. Rajmund L. Koperski OP „Stowarzyszenie Polskich Kombatantów w Australii (1950-1992)” wydane w Australii w 1992 r.

[2]

[3]

[4]

[5]

[6]

[7]

[8]

[9]

[10]

[11]

[12]

[13]

[14]

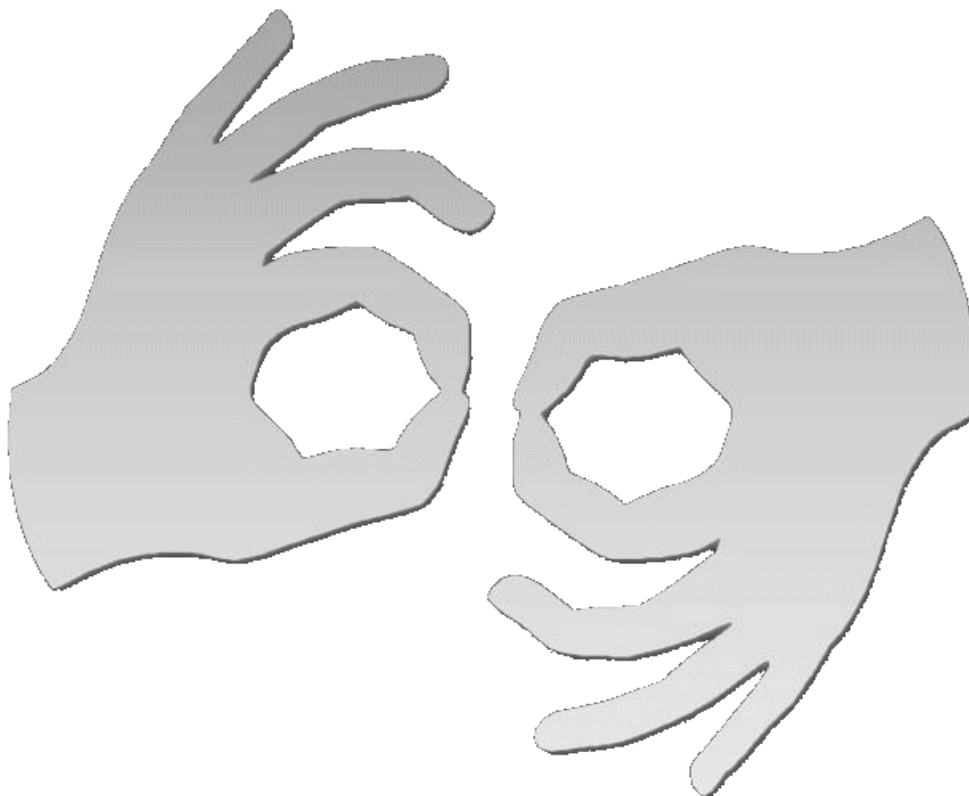
[15]

Zbiór dokumentów SPK obejmuje ponad 14 metrów bieżących akt. Zachował się on w dobrym stanie fizycznym, jest przechowywany w bezkwasowych pudłach archiwalnych (84 pudła). Jest to rozsyp. W pierwszej kolejności należy rozpoznać dokumentację, w czym pomagają kolejne zachowane Statuty SPK. Następnie należy nadać tytuły wyodrębnionym jednostkom aktowym, określić zakres dat dokumentów każdej w teczce i wreszcie ułożyć dokumenty seriami rzeczowo-chronologicznie.

Po zakończeniu porządkowania zespołu zostanie on zewidencjonowany. Planowane jest skanowanie najważniejszych części zbioru np. dokumentacja Walnych Zjazdów Delegatów SPK.

Opracowanie i notatka: Barbara Grzybek

Fotografie: Włodzimierz Wnuk

[Tłumacz online](#)
[języka migowego](#)

Source

URL: <https://www.wroclaw.ap.gov.pl/aktualnosci/archiwizacja-dokumentacji-stowarzyszenia-polskich-kombatantow-w-australii-z-udzialem>

Links

[1] <https://www.wroclaw.ap.gov.pl/aktualnosci/archiwizacja-dokumentacji-stowarzyszenia-polskich-kombatantow-w-australii-z-udzialem> [2]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/1_0.jpg [3]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/2_0.jpg [4]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/3_0.jpg [5]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/4_0.jpg [6]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/5_0.jpg [7]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/6_0.jpg [8]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/7_0.jpg [9]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/8_0.jpg [10]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/9_0.jpg [11]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/10_0.jpg [12]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/11_0.jpg [13]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/12_0.jpg [14]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/13_0.jpg [15]
https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/images/2023/10/14_0.jpg